

elja se mu naj odzame, ako bode prišel pijan domov. Gospodar, ti si odgovoren za duševni blagor tvojih ljudi, posebno mladih neiskusnih fantov.

Gospodinja podpira pri hiši tri vogle, včasih vse tri! Draga gospodinja! Kolikega pomena je pač tvoj zglede za kmečki dom! Poštena gospodinja ima pomen, pridne dekline, ne pa lahkomišelnih ničvrednih in nikakršnih potepačev. Če bi bile še tako pridne pri delu, če bi se še tako pobožno držale, zapodi njih, ako pošteno ne živijo!

„Ti očeta do praga, sin te bode čez prag!“ V mlada časa se seje seme, kakor v rahlo zemljo! Gospodar in gospodinja, katera ravnata slabo s svojimi stariši, odeta to surovost dobila stotero poplačano od svojih otrokov nazaj! Kaj ne, vsakdanji v zgledi kažejo žalibog to dovolj?

Pred kratkim je kupoval neki mladi kmet pri nekem trgovcu sol. „Dvajsti kil hočem imeti“, reče mladi gospodar. „Vzemite 21 kil“, mu odgovoril je trgovec, „ker tehta ta gruda ravno toliko.“ „O Bog ti daj“, reče mladi gospodar, „ta gruda je za izvleček za starih“ in pisano imam samo 20 kil, zato pa nomen vzeti več, kakor toliko, kakor sem se zavezal.“

Sramota za tebe, ako ti ne upaš za tvoje „težave“ žrtvovati ene kile soli, ki so ti vendar pripravili in zapustili vse!

Čudno, pač čudno je, da včasih žalibog ni moč več peterim otrokom par let prirediti starih onemoglih prištev, a vendar sta priredila ravno ta dva svoj čas, kakor dvajsti let vsih pet otrokov.

(Dalje prihodnjič.)

Razne stvari.

Iz Haloz. Predragi „Štajerc“! Od vsake strani ti pošiljajo dopise, in jih tudi rad sprejmeš v tvoj vrli list. Tudi jaz sem se enkrat vzdignil in te prosim

Naši očetje nikakor niso mirno prenašali žulečega bremena. Zbirali so se na shodih in sklepali prošnje na cesarja, naj jim olajša njihove težave. Ker pa njihove prošnje niso veliko ali navadno nič pomagale, dali so se od vročokrvnežev pregovoriti na upor. Pa surova sila ni še nikoli nič koristnega pridelala, tako tudi kmetski puntarji niso nič dobrega segli, marveč ravno nasprotno: na tisoče kmetov obležalo na bojiščih, in zavoljo upora so morali tem plačevati davek, kaznen imenovan.

Najmenitnejši kmetski upor vam hočem pozneje pisati. Zato bodem tukaj navedel le leta, kedaj so vršili v srednjeavstrijskih deželah upori podložnikov, da bodete vedeli resnico, če morebiti prikrevsa „šipos“ in reče, da so naši očetje imeli pod klerikalno vlado rajsko življenje. — Grajske in farovške sužnosti so se podložniki hoteli z orožjem v roki osvoboditi v letih: 1411, 1475, 1478, 1487, 1490, 1495, 1503, 1515, 1525, 1572, 1683, 1739, 1740 in 1848.

Srečni časi, kaj ne?

Pravica in resnica, ti hčerki božji, daste se sicer nekaj časa potlačiti, toda pokončati se ne pustite

prostora za moj dopis. Prebiral sem že večkrat, kako da se naši „vrli“ poslanci trudijo za pomoč ubogemu kmetu. Ali žalibog, mi Haložani, kateri smo pač največji siromaki, še nič ne občutimo polajšanje povzročenega od njihovega truda. Mislim, da je pač ta ves trud samo v besedah in v predalih „Slovenskega Gospodarja“, v zbornici pa — ne! Čeprav se je za nas dovolila pred par leti denarna podpora, obstoječa iz nekaterih goldinarčkov, se je ta podpora vendar tako razdelila, da se je zopet pomagalo ravno tistim, katerim podpore ni bilo treba. S to podporo, Vi naši poslanci niste Bog ve kaj dobrega storili! Bila pa je razdelitev te podpore taka le: — Okrajni zastopnik je poslal orožnike od hiše do hiše, in ti so tirjali davčno ali posojilno knjižico od vsakega, da bi se prepričali, koliko da ima davka in vknjiženega dolga. Ko je orožnik to izvedel, pa je odišel. Ko je bil čas delitve, je bil vsak poklican v Ptuj, in tam so se delile odmerjene denarne svote. To je vse dobro! Delili pa niste vi gospodje poslanci, delili niste tudi Vi dragi gospodje v Ptuj, delili niste tudi Vi vsi, kateri ste se zares prepričali o naši potrebi, temveč delili so drugi. Pri popisovanju je na primer stopil orožnik v hišo, katera je bila nova, ali vsaj čedno osnažena. In hitro je rekel, „O Vam pa se dobro godi, ker imate tak snažen hram. Vas ne stane težko!“ Gorice pa, edini naši pridelki, ga niso brigale nič! Zapisalo se je toraj v listino podpore „ni vreden.“ Sevé občinski predstojniki pa so tudi taki, da so kar naravnost potrdili vse, češ, ako le jaz kaj dobim, in se kmalu teh nepotrebnih potov znebim. Tako se je zgodilo, da je dobilo podporo, mnogo takih, kateri so še prejšnje leto nabirali do 20 polovnjakov, in celo taki, ki niti gorice nimajo v občini. Tisti pa, kateri že več kakor tri leta ni videl grozda v svoji gorici, in si je ne more sam nasaditi, ker je ubog, ni dobil vinarja ne. Kateri je toraj bolj potreben podpore, ta, ki si je z lastno

nikdar in od nikogar. Zato klerikalci tudi niso mogli zatreti Jezusovega nauka o ljubezni do bližnjega, zato tudi niso mogli tebe, dragi kmet, obdržati v večni sužnosti. Tvoje osvobojevanje se je vršilo sicer zelo počasi, pa postal si vendarle prost. Papež Hadrijan IV. je prepovedal samovoljno ločitev zakona pri podložnikih. Prodajanje kmetov je postajalo zmiraj redkeje. Sčasoma so si sužni kmetje pridobili splošno dovoljenje, kupiti si pravico, da smejo oni in njihovi potomci ostati na posestvu. Dovolilo se je podložnikom, da smejo prodajati svoje pridelke po lastni volji. Leta 1748. je ustanovila cesarica Marija Terezija okrožne urade, ki so imeli v prvej vrsti nalog, braniti podložnike pred zatiranjem gospode. Leta 1753. je zapovedala urediti razmerje med kmeti in gospodi zastran desetine in tlake. Leta 1778. je vsled uplivanja svojega sina Jožefa ukazala povsod upeljati zmerjeno roboto. Nesmrtni cesar Jožef, II. je hitro po nastopu vlade prepovedal kmetsko sužnost. In leta 1848. se je vsled splošnega upora, katerega so zanetili liberalni meščani morala odpraviti tudi desetina in tlaka.

roko postavil in osnažil svoj hram, in je brez trte v svojem vinogradu, ali ta, ki je slučajno zanemaril svoje poslopje, in še je vendar v svoji gorici celo do 20 polovnjakov nabral? — Pa še več! Toraj podpore nisem dobil, gorica mi ne nese ničesar, druge zemlje nimam več, kakor par ogonov koruze in krompirja, leto mine, kaj bode po zimi? Bojim se tistega največjega sovražnika celega sveta, kateremu se vklanja vso človeštvo — glada, nele toliko za svojo osebo, pač pa za moje otroke in mojo ženo! Grem toraj k kakemu večjemu kmetu in ga poprosim, ako bi smel pri njem mlatiti, da bi si s tem prislužil vsaj nekaj žita. Ta mi privoli in reče, da mi bode naznanil, ko bode žito suho. Kadar pa pride čas za mlatiti, pa mi prinese občinski predstojnik list. Ravno zdaj moram k vojaškim vajam! Vse moram pustiti in iti. Ako hočem, da ne bodem zamudil ravno napisane ure, moram se peljati, zato si moram sposoditi denar. Kako pa ga bodem povrnil? Kadar odslužim svoje dneve se vrnem ves potrč, slab, bolan domov. Mlat sem zgubil, čas zamudil, denar potrosil, drugega dela ni, kaj početi? Ko si malo odpočinem seže žena za polico in mi da zopet drugo pozdravljenje, „opominski list“. Dačo bi morali plačati, pa kje naj vzamem? Bog pomagaj! Vse groše sva bila z ženo skupaj zdevala, da sva si bila kupila v zmladletju prase, katero naj bi nam dalo za prihodnje leto začimbo, in glej zdaj je moram prodati, in sicer v sili prodati, to se pravi za polovico vrednosti. Ker imam dolg, dobim kmalu potem pozdravljenje od posojilnice. „Plačaj obresti!“ Kaj ali naj sam sebe, ali otroke ali ženo prodam? Poberem toraj vse kokoši in vse, kaj še ima kake vrednosti in prodam. Za letos je šlo, kaj pa bodem v bodoče? Obup se loti moje duše, in nestrpno zrem v tužno bodočnost, ker vidim, da bodem moral zapustiti dom mojih očetov, kraj kjer mi je zibeljka tekla, in vse to brez lastne svoje krivde. „Slovenski Gospodar!“ tukaj bi pomagal, tukaj bi pomagali Vi poslanci z Vaši-

Seveda si se moral od robote in desetine odkupiti. — Vprašuj klerikalce, zakaj niso tedaj, ko se je sklepala postava o zemljiški odvezi, bili iz ljubezni do kmeta proti vsakemu plačilu, in zakaj niso pri ti priložnosti rekli onim gospodom, ki so zahtevali odškodnino: „Preljubi plemeniti in neplemeniti bratje v Gospodu! Kmet je nem, in je našim prednikom celih dvanajst sto let zastonj opravljal vsa dela in dajal ali polovico, tretjino, četrtino in na zadnje desetino s krvavimi žulji pridelanih sadov, zato ne zahtevajmo zdaj nič več od njega, ter mu iz globočine srca zakličimo: Bog, ti poplačaj velike dobrote, vse tvoje dosedanje trpljenje naj se spremeni v božji blagoslov, katerega bodite deležni ti in tvoji otroci na vekov veke!“ — Ker so imeli klerikalci veliko večino med gospodo, mogli bi bili doseči, da bi kmetom ne bilo treba odkupnine plačati, pa kadar se gre za denar, zmanjka tudi najhujšemu klerikalcu krščanske ljubezni.

Razun desetine in tlake razbili so liberalci ali naprednjaki tudi takozvano cehovstvo (Zunftwesen).

mi zlatimi obljubami! Pa kaj je tebi in tvojemu sinčeku ki ima tako visoko leteče ime — „Naš Dom“, za naš dom? Vidva imata same veselice na misel vsiljujeta nam bralna društva, poročota samo o kakeršna so, kako se dobro imajo, kako lušno je v teatru. Pridite enkrat vi dospodje v naš revni ložki kraj, tedaj bode videli, kako nam je treba atrov! Teater imamo sami, igralci smo sami, a naša je žaloigra, polna žalostnih prizorov, polna nastopov, in vrhunec njenega dejanja je naš — po — V vajinih predalih se meče blato po ptuj gospodih. Jaz pa vama povem, da so ravno ti rešitelji! Kdo nam da zaslužek, kdo nam da Morda vajini „rodoljubi“, toli od vaji zagovar dohtarji? Zatoraj vama rečem, ne črtita ne ogovar ptujskih gospodov, naj si bode Slovenec ali Nem ali če je tudi po vanjinem mnenju celo „Nem“ če je le poštenjak. — Hudo se mi je godilo pri jakih, ker nisem znal niti trohice nemščine, in ra nemščino zatirata vidva najbolj iz naših šol! Kako povejta mi vendar, vidva zapeljivca spodnještajers trpinov, kako pa, da udrihata vidva toliko po „jercu“? Ta časnik že ima prav! Še enkrat nisem v njem o veselicah in godbah, ne enkrat o te kake da so bile te ali one igre. Njemu ni za ker nas trpine spoštuje, ker ve, s kakim počut bere človek o vsem tem, ako — strada. Pa ker vajine pristaše s polno pravico v časih do dobrega okr to vama ni po volji. Vidva bi nas rada zazibala še v spanje, kazoč nam veselje tega sveta, češ, tako občutiš težkoče življenja, le beri, beri o veselju, celi dan v bralnem društvu, idi gledat „gospodo teatra“, ker bodeš s tem okreplil tvoje duševno ljenje, kaj maraš, če stradaš, da se ti le živa giblje duh. Nisem nazadnjak, in dobro je, ako se vek o čem podučim, a vendar pa mislim, pomag nam prej, rešite nas pogina, potem pa bodemo v z vami vred, in naše življenje bode boljše, čist

Poprej so bili razni obrtniki združeni v družbe, tere so imenovali cehe. Te so imele zelo veliko n. pr. brez njihovega dovoljenja ni smel nihče post mojster. In ker so se stari mojstri zmiraj br novih, morali so navadno vsi ubogi obrtniki celo življenje le pomagati. Največ škode so v tega imeli v zadnjem času kmetski otroci, kateri postali rokodelci, ker jim stariši niso mogli pre beti posestev.

Klerikalci pravijo zdaj, da je liberalizem škodoval obrtnikom. Res je imelo nekaj mojsov malo manj dela, toda na tisoče in tisoče pridnih izučeni pomočnikov si je lahko ustanovilo la gospodarstvo. In po kateri pravici bi se smelo maku, ki se je moral dela po več let učiti, bra da bi postal samostalen? Število mojstrov se je pomnožilo, ali vsak priden in pošten delavec la dobro izhaja, kdor pa ne dela naj tudi ne je.

Kmet in obrtnik, premišljujta malo, kdo je v dobrotnik, in kdo sovražnik!

Dalje prihodnjic.)

kakor sedaj, ko vladata v njem strah pred temnimi bodočimi časi in obup radi težkihkušenj, poslanih nam od narave! Odstranijo naj nam duhovniki ta obupstem, da nam pomagajo v težkem boju proti naravi, da nam zboljšajo gmotni položaj, potem bodejo zopet srečni naši lepi kraji, in vsi bodemo hodili radi v bralna društva, vdeležili se bodemo veselice, in igrali celò stari in mladi, ako že je to zares potreba, tudi v — teatru.

Haložan.

Političen shod pri Sv. Marjeti. „Hofrat in pa dohtar“ Ploj in pa „dohtar“ Jurtela in pa župnik Šuta in pa, kmečkishod, te besede že povejo vse! Dohtar, in spet dohtar in zopet župnik — ubogi kmet! Ploj nam je povedal cesar na Dunaju ni dosegel, in da je naša politična bodočnost prav temna, da se zbirajo zopet na političnem obnebu preteči oblaki. Oh! to sami prav dobro vemo! Jurtela pa nas je učil prodajati vino, naj bi za naše pridelke spravili znamko (marko), saj ima celo vsaki konjski žrebelj znamko, vino pa ne. Pa je pač tudi po našem mnenju med vinom in — žrebljom mala razlika! „Le združite se kmetje v zadrugah, osnujte bralna društva“, je klical ta „velezasluženi“ deželni poslanec, a priprosti kmet pa mu je odgovoril: „Plačevali pa bodemo mi kmetje!“ Zopet trdi g. Jurtela, da ni umestno, da se podučuje nemški jezik po naših šolah, ker se otrok itak ne more naučiti zadosti, da bi govoril, tako, kakor se on sam tudi ni v 8. latinskih šolah naučil govoriti latinskega jezika. Da se ni latinščine naučil, to mu že verjamemo, pa latinščina je „mrtvi“ jezik, katerega nihče več ne govori. Čisto drugače pa se obnese stvar pri „živem“, modernem jeziku. Ako dobim v tem količkaj pojmov iz učne knjige, in še potem občujem z ljudmi, kateri tak jezik govorijo, bodem se ga gotovo vsaj toliko naučil, kolikor mi ga je potreba pri vojaki, ali v kaki službi. Začetek je povsod težek, in kdor je ravno tega preladal, dosegel je že več kakor polovico. Gospod dohtar svetuje tistim, kateri hočejo svojim otrokom vtepti v glavo blaženo Nemščino“, naj jih dajo med Nemce, češ tam se je bodo do dobra naučili. Kmet pa mu odgovori prav pametno: „Ja, tak je, le daj ga med Nemce, če imaš denar, v domači šoli se bode vendar tudi zadosti naučil, kakor to učenje tudi postava zahteva v naših šolah na deželi, in to ne bodo ničesar veljalo. Je pač grenka, gospod dohtar, da kmetje sprevidijo, da je to, kar Vi kot kmečki poslanec trdite, ravno nasprotno kmečkim težnjam! Konečno še je gospod župnik Šuta povedal, da si je sam pred kratkim začel gospodariti in, da vidi, kako gre vse dobro. Pač lahko gospod župnik! Dajte našemu kmetu vsaki mesec toliko plače, kakor je Vi imate, no, pa bodete videli, ako ne bode še boljše gospodaril kakor Vi! Obsodil pa je celo zborovanje neki kmet od zborovanja domov gredoč, tako le: „To je vse vkup za pesji . . . , en je poveda, da se nam hūdo godi, drugi nas trgovati viči, fajmešter pa orati, no to bo že dobra letina!“

Črešnjevski župnik, bi rad ljudi „farbal“ in ker, kakor vidimo tudi on „Štajerca“ prisrčno rad bere,

pa se ne boji, da bi bil „ferdaman,“ in da ne bode dobil pri spovedi odveze, nam je poslal na našo notico pod ravno tem naslovom sledeči popravek: „Ni res, da sem jaz na prižnici dne 21. sušca kričal v največji jezi; ni res, da sem maščevalno gibal dve črni globoki očesi, usta imel odprta; ni res, da nisem imel krščanskega nauka niti trohice, pač pa nesramne napade, šuntarije in puntarije na farno ljudstvo in vedno zmerjanje; ni res, da sem v jezi trdil, da sem največji gospod, da se mi mora vsak človek, bodisi učitelj, uradnik, časnik uklanjati, da celo cesar in kralj upogniti; ni res, da sem trdil, da sem ljubljene milostljivega škofa, da so mi škof hoteli dati boljšo faro n. pr. Konjice, pa da naj le potrpi. kajti zdaj, da jaz najbolj sodim za faro Črešnjevca; ni res, da sem po končani pridigi sopihal kakor konj po ojstri dirki; res je pa, da sem bral dotični dan mašo brez propovedi. Črešnjevca, 27. maja 1902. — Janez Sušnik, župnik.“ — Mi pa trdimo da je naša notica v št. 10 od prve do zadnje črkice celo resnična, samo vsled tiskane pomote bil je datum (21. sušca) tiskan na delavnik, ne pa na dotično nedeljo. Mi pripisujemo to največji predrznosti, da si upa črešnjevski župnik isti oporekati. Kolikor župniku povolji, naznanimo prav izvrstnih prič iz črešnjevke in sosednih far, da je še več kakor notica govori, stvarno resnično! Ni nam potreba, da bi se še obširneje opravičevali, kajti g. župnik iz Črešnjevca, Vaše delovanje in rogoviljenje je tako daleč in natančno znano, da se z Vašim popravkom pred ljudstvom kar smešite. Dokler Vaša morala in značaj nista bila še natanko znana, se Vam je tu in tam še posrečilo, da ste Vaše delovanje s hlinjenjem prikrivali, ter farane črnili. Resnica zmaguje, zagrinjalo se odmika, bodočnost in prihodnost bodete razsvetile jako zanimive dogodke in reči, ki se ne dajo prikriti s hlinjenjem, ne z belo deviško obleko in z vencem na glavi. — Kaj bodejo neki častiti škof rekli? Gotovo bodejo sprevideli, da črešnjevka fara take „pokore“ nikakor ni zaslužila, in če se stvar v kratkem ne predrugači, pride do skrajnosti, kajti največja potrpežljivost se omeči do upora. Komur je pripisovati vzrok, se bode pokazalo. Mogoče bode prepozno! — Na svidenje g. župnik! —

Popravek. „Prečastito uredništvo! Skličujoč se na § 19 tisk. zakona zahtevam z ozirom na dopis objavljen pod zaglavjem „Od sv. Petra pri Velikovcu na Koroškem“ v 10. številki z dne 18. majnika t. l. Vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek. Ni res, da sem si pri pridigi upal reči tako le: „Ko pa kak duhovnik pade v greh in slabe izglede daje, dolžne ste vi ovčice vse vkup stopiti in ga s plaščem zakriti“, res je pa, da sem citiral Konstantina Velikega, ki je dejal: Ako bi videl duhovna grešiti, pokrtil bi ga z svojim cesarskim plajščem, da bi se drugi ne pohujšali, kateri izrek je podpisani izvajal, pa ne v smislu dopisnika. S poštovanjem Jaka Kindlman, župnik, Grebinski Klošter, 27. majnika 1902.“ (Opomba uredništva: Glej! glej! na Koroškem tudi gospodje

duhovniki „Štajerca“ radi berejo, kar nas prav iz srca veseli. No! teptani Korotan napreduje. Kar se popravka tiče: Gospod župnik Kindlman, pa ste povedali na prižnici tudi, da je Konstantin Veliki to rekel? Govorilo pa se je vendar o grešnem duhovniku in o pokrivanju, no! in to je za kmeta zadosti! Boljše bi bilo gospod župnik, ako bi bili rekli, duhovnik, kateri občuje vsak dan z Bogom, kateri pokliče, kar še niti angeljem ni mogoče, Stvarnika nebes in zemlje na oltar, pač mora biti v svoji notrajni duši popolnoma gnil, ako pade on v greh! Molite za takega duhovnika, ker on je molitve potreben, in Bog je neskončno milostljiv, znabiti se tudi njega usmili!

Poročilo ptujskega sejma. Na prvi mesečni živinski in svinjski sejem dne 4. junija se je prignalo 1074 glav govedi, 317 konjev in 397 prašičev. Kupčija se je vzlic višji ceni razvila prav živahno, ker je bilo posebno mnogo kupcev iz Zgornje Štajerske! Prihodnji drugi mesečni živinski in svinjski sejem se bode vršil v sredo dne 18. junija in je tudi pri tem sejmu pričakovati veliko tujih kupcev.

Iz Šmarja. Pred nekimi par meseci vršila se je v tukajšni občini, okolica Šmarje, volitev občinskega odbora. Obnesla se je stvar zopet prav izvrstno in po volji nekaterih možev. Vršila se je volitev po volji gospodov, katerih imena se ne imenujejo, dokler ne bo sila. Imelo je namreč pri tej volitvi največ opraviti tisto človeče, ki se vedno briše okoli ust zaradi preobite mokrote pri govoru, katero je pred nekimi leti prišlo s culico v roki v Šmarje, in je takrat bilo zadovoljno z vsakovrstnimi milodari. Tedaj se je obnašalo, kakor da bi res vsakteremu farmanu hotelo biti podložno. Ali spremenilo se je izvanredno hitro to človeče! Kakor se zdaj kaže, hoče diktirati celi fari; pred nekimi možički in nekterimi novimi občinskimi odborniki kaže svojo modrost, ter udriha po stranki, ktera v njegovo in pa „Slovenskega Gospodarja“ torbo ne spada. Izvrstno se obnaša in blati tiste, od katerih je prve milodare pri svojem prihodu sprejelo. To človeče ima imenitno podporo, to se lahko ve, s kom največ občuje. To človeče je največji zalagatelj vsakovrstnih časopisov. Celi kupi njih tičijo po vsaki službi božji ob nedeljah v njegovih rokah. Potem jih deli najvrednejšim brezplačilno! To človeče in pa naš občinski predstojnik, kateri je star, pa je zdaj na novo izvoljen, se dobro razumeta. Sta oba izvrstna lovca, bodeta pa zopet po Belem i. t. d. streljala tisto nežno stvar, ki se krastača imenuje. Dragi „Štajerc“, to človeče pa lahko spoznaš posebno tedaj, kadar hodi z žakljem po fari in svojo mogočnost ljudem piska. To človeče pa hoče sedaj celo faro voditi? Pa veš kaj, mi smo naš davek, kateri je tebi spadal, že plačali in sedaj ostani s tvojim žakljem doma, pa pazi, da boš „Štajerca“ bral, čeprav praviš, da je smrten greh, znabiti se te še vendar kaj pametnega poprime. Ljubi „Štajerc“! ako želiš, ti bodem povedal o tem človečetu še mnogo, mnogo več, in sicer prav zanimive reči. Suhausta.

Iz Ptujja. V Ptujju se je kaj krasno obhajal praznik svetega rešnjega telesa. Obilno ljudstva iz okolice in

mesta je pobožno stopalo v procesijah po m. Zastopani so bili vsi stanovi. Za nebom smo malone vse uradnike, oficirje, pa tudi vse od spodarja“ tako imenovane ptujske luterance, a pa nismo niti v četrtek, niti v nedeljo, ko je samo slovenska okolica procesijo, nobenega „Gospodarja“ — rodoljuba? Kaj? Kje pa so bili „Gospodar“ vsi ti tvoji gospodje? Kje so bili bitelji našega kmeta? Ali so ta dva dni tudi tožbe? — Gospod župan Ornig je, kakor že n. let, pustil zopet postaviti lepo, krasno okinčano stajo, znabiti, pa ga zato tudi zopet „okinči“ „katoliški“ „Naš Dom“.

Iz Pilštajna. Predragi „Štajerc!“ Tudi v občino je prišla kuga sovražtva. Pa ne samo v občino temveč tudi v soseske občine. In to volitev! Raztrosil pa je to sovražtvo naš g. ž. Temu gospodu se je prelil žolč in on črti in pre vse tiste, kateri njega niso hoteli voliti za občinskega odbornika. Zato pa je naprosil našega gospoda plana in mu naročil, naj okreca na prižnici vse, kateri niso hoteli voliti župnika za odbornika. bilo lepo pripravljane na sveto birmo, kaj ne „Štajerc?“ Vam pa gospod kaplan ne zameri, ker še ste mladi in neiskušeni, ali svarim Vas, ako se nočete zameriti večini naših faranov, pustiti volitve pri miru! Mi smo že zdavna b. vodila iz prižnice volili naše odbornike in bodi gotovljeni da s tem ne dosežete Vi ničesar drugzega, naše sovražtvo proti — Vam! Zakaj pa niste gospodu župniku očitali, ker je vas poslal z narjem vred po občini od hiše do hiše, da se ganjali volilce skupaj? — Za Vas gospod poštni ur. pa tudi vemo, kako ložje svoje klerikalno n. bolj kažete svetu, kakor s tem, da pomagajte rovatih vrlega „Štajerca.“ Držite gospodu župniku suktno kvišku, da se ne bode vlekla po blatih, bode gospod župnik zopet po bicikelnih vozilih! „Štajerc“, prihodnjič pa nam bodeš iz tvoje le zopet posodil malo maše, za te zvišene klerikalne moči, in za to sejanje nemira, prepira in sovražtva nami, ki smo si sicer drugače vsi prav dobri pri in smo živeli zmiraj složno! Več faranov.

Svetna Vas v Rožni Dolini. Nekoliko časov pade se že nekemu nam dobro znanemu in žali tukajšnji občini sedečemu mazaču, ki more prostega časa imeti, da grdi in zmerja v nazadnje klerikalnem lističu „Miru“, v občini spoštovanega pana gospoda Valentina Pošingerja, sploh tudi občinsko predstojništvo in naprednjaško večino občinskega odbora. Tudi rči v tistem lističu ome dopisun v našega vsem priljubljenega vrlega go. obč. svetovalca in brambovskega nadzornika Krasnika, ter ga črni po krivici radi dvoboja, pridih in policiji. Čeravno večina omenjenega lističa bere, ampak ga na primeren kraj vrže, se vsi številke tega tiskala, ljudjem, da bi vsaj malo strupa ostalo v srcih, ki ga škropi krog sebe radiža pahnjeni kujskač. Ta togotni junak ima očitno namen, da bi sedanjo občinsko pre

ništvo osramotil v očeh občanov, čeprav se neutrudljivo in brez strankarstva poteguje sedanjí župan Pošinger za blagor vseh občanov brez izjemka. Podpisani izjavijo zavoljo lažnjivosti temu klerikalcu s tem javno svoje zaničevanje, vsem poštenim in mirnim (ne „Mirovim!“) občanom, posebno omenjenim dvem gospodom in občinskemu odboru pa kličemo iskreno! „Živeli! mnogo let v korist nam vsem!“ — Več posestnikov občine Svetna-Vas. (Opomba uredništva: Tukaj slede podpisi. Toraj zopet stara pesem: sejanje, obrekovanja, sovražtva med mirne ljudi, sejanje preganjanja na klerikalni podlagi!)

Iz kozumnih krajev. Naša prerokovanja, katera smo že pred skoraj dvema leti izrekli, se uresničujejo. Klerikalna kozumna organizacija poka na vseh krajih in koncih. Slišijo se od te nesrečne špekulacije le še zadnji vzdihljaji. Prikrivajo se celo bilance (računi), na katere se itak kmetje ne razumejo, in katere so tako sestavljene, da se Bogu vsmili. Blago, ki je bilo pri teh konzumih nekđaj s tako svečanostjo (navadno od židov) nakupljeno, in veliko, veliko predrago plačano, leži večinoma še vse v štacunah in se kvari, tako da nima že nobene veljave več. A to blago se postavlja v biljančni račun v tisto ceno, kakor se je nekđaj kupilo. Komaj se ena luknja zamaši, že se druge dve prikažete. Sedaj se tuintam cela stvar še zavlačuje, a čim dalje se bode zavlečevalo, tem groznejše bode počilo, in zadružniki bodejo plačevali, da bo grozno. Ustanoviteljem teh konzumov žačno že celò kmalu po ustanovitvi pod petami goreti tla, zato jo popihajo navadno kam proč, kjer se čutijo varne, in kjer mislijo, da jih kletev kmetov ne bo dosegla. Dokazov zato imamo dovolj. — Po nekem paragrafu društvenih pravil, imajo konzumi dolžnost letne bilance (račune) oznaniti v „Slovenskem Gospodarju“ in „Südsteirische Presse“, a glej, kaj pa to pomeni, niti ene take bilance nista ta časnika naznanila. Kaj to pomeni, si pač lahko vsakdo misli! Ustanovitelji teh konzumov so se kaj radi imenovali narodne prijatelje in osrečevalce kmeta. A kam smo že prišli sedaj, ko stvar še le poka? A vendar že kmetje te gospode preklinjajo. Ti gospodje so mislili uničiti iz lastne dobičkaželjnosti naprednega trgovca, bodi si Slovenca ali Nemca. Tudi zato je zadosti dokazov. Imamo jih na Štajerskem dovolj, veliko več pa še na Kranjskem, kjer so trgovci skoraj sami napredni narodnjaki. Na Kranjskem, kjer je večina ljudstva privezana na klerikalno verigo, stopa za klerikalnimi gospodi vse čez drn in strn. Tam pa tudi v konzumih in sicer še prav izvrstno poka! Da poka, poka — kmet ubogi se pa joka! — In kdo je temu kriv? Krivi temu so v prvi vrsti brezvestni hujskači, v drugi vrsti pa tisti, ki kmeta o preteči nesreči niso o pravem času podučili. — Mi toraj iz dna src omilujemo tiste kmete, oziroma zadružnike takih konzumov, ki so se, seveda po svoji nevednosti, dali zaplesti v take mreže. Koliko skrbi, pohujšanja in preklinjanja ter gmotne škode svojih zadružnikov in drugih so že take organizacije povzročile! — Zopet pred kratkim se je pokazala pri nekem konzumu na Kranjskem, nam-

reč v Dobrunjah, zguba celih deset tisoč kron. Ali bode tako zgubo plačal ustanovitelj gospod kaplan ali zapeljani kmet — načelnik? Kaj še! Plačevali bodejo vse te zgube zadružniki sami. Mi bi le radi slišali samo enega kmeta zadružnika, ki bi nam zamogel potrditi, da si je pri konzumu kaj prihranil. Od vseh konzumnih krajev pa nam prihajajo pritožbe. Pohlevne ptičice vlovljene na klerikalni lim, krilijo s peroti, kaj bo, ako ne bode boljše? Gospodje komiji v črnih suknjah popravite kar ste zakrivali, če Vam je res toliko mar za ubogega kmeta!

Kupčija s perutnino in z jajcami. Kmetje, kateri imate na prodaj perutnino, to je v prvi vrsti piščeta, race, goske, jajca in sploh vse, kaj imate na prodaj, prinesite ali pripeljite svoje blago sami na vsakdajni trg v Ptuj, kjer bodeste dosti dražje prodali, kakor pa doma. O tem se bode prepričal lahko vsak sam, ako se ne boji pota v mesto.

Pisma uredništva. Mi opozarjamo naše bralce na to predalce. Ako nas hoče kateri bralec v bodoče o čem v a ž n e m povprašati, bodemu mu, če je naročnik našega lista, v tem predalcu odgovorili. Seveda če dopušča čas in prostor.

Iz Svetinj pri Ormožu. Mariborski „Laž Dom“ z 22. maja je nam hotel kazati lepo sliko naše svetinjske fare in se je hvalil, kakor hvali ogerski cigan svojo mrho, češ, kako da ga željno pričakujemo stari in mladi. Prideva si ta pokveka v slovenskem jeziku priimek: „boritelj za pravice slovenskega naroda“. No, pa mi poznamo tega ponesrečenega sina njegovega očeta „Slovenskega Gospodarja“, kateri že toliko let naše ubogo slovensko ljudstvo v temo potiskuje. Mi bi pa vendar radi poznali tiste, ki tega „Fihposa“ z veseljem pričakujejo! Pač pa vemo za take, kateri so prisiljeni k temu, da ga morajo od svojih oskrbnikov prejemati, dasi ga potem niti prav ne pogledajo, ampak veliko raji posegajo po tebi ljubi „Štajerc“, ker so tvoj dobri namen tudi dobro spoznali. Zato se pa tudi res pri nas prav pridno širiš! Pa nekaj drugega še je: Nam se dozdeva, da sta si ti „Štajerc“ in pa naš gospod Bohanec res v nekaki žlahti, kakor smo ti pred par meseci že pisali, in da si ti le zato toliko naših dopisov, vrgel v koš. Pa še tiste dokaze si zamolčal, katere bi bil lahko prinesel, samo zato, da si gospodu Bohaneču prihranil tistih 200 kron. Veš ljubi „Štajerc“, dalje pa tako ne sme iti več! Ta gospod menda na tvoje sorodstvo ne držijo preveč, ker oklenili so se slednji čas „Laž Doma“, tako, kakor peklenšček grešne duše, tebe pa črtijo in se te bojijo, kakor oni iz pekla — križa. — „Naš Dom“ pa je zdihoval, da si ti „Štajerc“ našega gospoda nesramno obrekoval. Res ni lepo, da se je to zgoditi moralo, ali, zgodilo se je, ker je bilo to, kar si pisal resnično vse, in si ti čisto nedolžen. Dalje kriči vedno ta mariborski paglavec, da je prijatelj mladine. Oh, seveda! On bi se že rad naše vrle mladine oklenil, ali naša mladina pa njega ne mara! In res, sramota bi bila za nas, ko bi se mi še nadalje pustili za nos voditi od takih nazadnjaških listov.

Mi „Štajerca“ ne opustimo, če si Vi g. Bohanec in Vaši Fihposarji še toliko prizadevate, in čeprav vse zlodje pokličete na pomoč. Dokler ga bodete Vi brali, se za njega zanimali, in ga celo v žepi na Vaši srčni strani skrivali, tako dolgo bomo tudi mi smeli njegove dobre nauke poslušati. — Mi, mi, „Štajerčevi“, ne pa „Fihposarji“ gremo naprej, zato pa nas možje teme tako črtijo. Tema se pač mora luči umakniti!

Pravi fantje iz fare.

Gospod okrajni glavar, grof Attems se je preselil zadnji četrtek v Maribor. Na kolodvor se je prišlo od njega poslavljat razven ptujskih gospodov tudi mnogo občinskih predstojnikov ptujskega okraja. Pač krasno spričevalo za gospoda glavarja in za njegovo delovanje v prid kmetom!

Spodnja Voličina. Ljubi „Štajerc“! Prosim Vas zopet za „Štajerca“, ker sem naročen za celo leto in sem ga tudi plačal. Žena moja mi ga je na 2. februarja poslala nazaj v Ptuj, ker smo imeli misijon, in so častiti gospodje misijonarji v spovednici moji ženi naročili, da mora meni zabraniti „Štajerca“ in mi ga odposlati nazaj. Rekli so ji, da mi mora prigovarjati, naj se naročim raji na „Slovenskega Gospodarja“ ali pa na „Naš Dom“, drugače ne bodem zveličan. Pa saj Vam je to tak znano, kaj mi naročniki „Štajerca“ moramo trpeti. Jaz pa ga bodem vendar le bral, našega ljubega „Štajerca.“ Najsrčnejši pozdrav Vam gospodje, pošilja . . . (Op. ured. tukaj stoji ime!) Prosim pošljite prihodnjic dve številki gotovo! Spodnja Voličina dne 6. junija 1902. (Opomba uredništva: Take agente toraj imaš ljubi, ljubi „Gospodar“ in pa ti „Fihpos“. Zares krasno! To pismo, — ako hočeš „Fihpos“ bodemo ti je poslali — govori več, kakor nam je treba, da zvemo, kako se širijo klerikalni časopisi. Znabiti je dobijo v kratkem gospod knezoškof v roke. Radovedni smo namreč, kaj pa oni o tem mislijo!)

Telegram: Stoklas v Leskovcu je rekel, da se bode poboljšal, trdi pa vendar ta klerikalna moč, da je njemu gospod okrajni glavar naročil, da mora on kot nadučitelj delati prošnje za brezobrestna posojila, „ker drugi v celem Leskovcu takih prošenj ne ve delati, in ne bodejo imele prošnje od drugega pisane nobenega uspeha.“ — Kjesidobiček. —

Zunanje novice.

Buri in Angleži so sklenili po dolgotrajni, malone tri leta trajajoči vojski mir. Buri so zgubili svojo prostost in morajo angležkega kralja Eduarda VII. pripoznati kot svojega vladarja. Oddati morajo takoj Angležem vse svoje puške in tope (kanone.) Kateri Bur bode od sedaj hotel nositi orožje, bode moral dobiti za to listek, s katerim se mu je to dovolilo, tako na primer kakor so pri nas orožni listki. Zares težki pogoji za te pridne in pogumne kmete v južni Afriki! Angleže pa velja ta mir več kakor sto tisoč ljudi in pa neštete milijone denarja, a za vse to še njim je morda najmanj, peče pa jih gotovo, da so s to vojsko, katero so iz gole lakomnosti povzročili,

zgubili svojo pošteno ime. Celi svet zaničuje danes to „prvo moč sveta.“ Ako bi bili Buri živeli pod kakim kraljem, potem bi se jim bilo gotovo od vseh drugih držav pomagalo, pa kdo se briga za prostega kmeta, ki ima svojo vlado? Kmet je pač kmet, in gospodje so gospodje. Stara pesem od nekdanj, a čudna da še ima veljavo v dandanajšnjih razsvetljenih časih!

Kronanje angležkega kralja Edvarda. Kraljevski par dospe v drugi polovici junija v Windsor za 8 dni, kjer se bodo vršile najsijajnejše dvorne veselice. 17. in 19. junija se vdeležita kralj in kraljica z vsem dvorom dirke v Ascotu. 27. junija se vrši kronanje vojvaško parado in sijajnim obhodom. Kralj bo v orajnatu, pozneje pa v uniformi. Delajo se že velikanske priprave. Plemenitaši žrtvujejo milijone. Radi tega kronanja se je sklenil najbrž tudi mir v Južni Afriki z Buri tako hitro. Buri so bili pametni, da so sklenili ravno o tem ugodnem času mir, ker ne bi bil drugače dobili od Angležev v mirovni pogodbi še tega, kar se jim je dovolilo sedaj.

Straža na grobu. Blizu Toplic na Českem so pokopali pred šestimi tedni neko dekle Stingl. 29. p. m, pa sta prisopihali dve ženski blede in prestrašeni s pokopališča in sta trdili, da sta čuli iz groba umrle Stingl ječanje in praskanje. Radi tega se je zbralo na pokopališču ogromno ljudi z palčami in dežniki in so hoteli odkopati grob navidezno mrtve Stingl. Šele iz Toplic došlo orožništvo je moglo razgnati množico. Tudi ponoči istega dne so prišli ljudje zopet na pokopališče in zopet jih je moral razpediti orožništvo. Sedaj je pokopališče zaprto, groba umrle Stingl pa straži redar.

Grozno mučeništvo. Iz Dallessa (Teksas) poročajo o strašnem umoru zamorca Dudlej Morgana, ki je siloma onečastil neko belo ženo, soprogo delavca Mak Kaja in potem pobegnil. Zamorca so zasledovali tri mesarskimi psi in ko so ga dobili, so ga peljali čez železnico v Lansing. Že prej pa so brzojavili na vsi strani, tako da je čakalo na postaji 4000 oborožencev. Ti so peljali zamorca do hiše Mak Kaja, kjer je žena spoznala svojega napadalca. Potem so ga privezali na železen drog, izžgali mu oči, tudi po telesu so ga obžgali. Mučili so ga prav bestijalno, in sicer prav počasi. Šele ko se je zamorec onevestil, so ga deli na gorečo gromado, kjer so ga pustili tako dolgo, da je umrl. Žena Mak Kaja je ves čas gledala ta grozno mučenje. Žalostno je, da ni v vseh južnih državah sodišča, ki bi obsojalo to strašno linčanje (sodba, v kateri sodi ljudstvo samo in takoj obsodbo izvrši). V zadnjih petnajstih letih so belokožci usmrtili na ta način 2500 zamorcev.

Levinja za biciklistom. V Soletu se je pripetila nenavaden slučaj. Po cesti v Bern se je vozil kolesar. Naenkrat zapazi levinjo za seboj. Vozil je na vsa moč naglo, a levinja je svoje dirjanje tudi pospešila. Bil je že ves zasopljen in utrujen, še malo, in zrušil bi se bil na tla. Tedaj pa je počila puška in levinja je padla. Ubil jo je njen gospodar, posestnik menažerije, iz katere je bila ušla. Ta kolesar jo je pa gotovo pošteno pritiskal, še bolj kakor če bi bil na dirki.